

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte, zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Aleny Poláčkovej PhD. a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **T. K.**, bytom v T. č. d. X., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o preplatok na sirotskom dôchodku, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. augusta 2008 č. k. 42Sd 38/2008 – 42, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 25. augusta 2008, č. k. 42Sd 38/2008 – 42, **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 25. augusta 2008, č. k. 42Sd 38/2008 – 42, zrušil rozhodnutie odporkyne zo 6. decembra 2007 číslo X. ako aj rozhodnutie z 22. apríla 2008 číslo X. ktorými odporkyňa podľa § 236 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších zákonov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) uložila navrhovateľovi povinnosť vrátiť neprávom vyplatený sirotsky dôchodok mal. P. K. vo výške 151 598 Sk z dôvodu, že podľa § 49 ods. 6 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) sirotsky dôchodok na uvedené dieťa nepatrí a navrhovateľ ho ako osvojiteľ dieťaťa a ako osobitný príjemca, poberal od osvojenia neoprávnene. Súd prvého stupňa vec vrátil odporkyni

na ďalšie konanie a nové rozhodnutie keď zistil, že odporkyňa rozhodla na základe nesprávneho právneho názoru.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie odporkyňa a žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zmenil a napadnuté rozhodnutia odporkyne ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ žiadal aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Zdôraznil, že po osvojení mal. P. K. mu matka nebola nahradená, ale matkou stále zostáva aj podľa zápisu v rodnom liste nebohá A. K., a preto je mal. P. naďalej jednostranne osirelým dieťaťom ako jeho brat T. K..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Podľa § 107 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení príjemca dávky, ktorý nesplnil niektorú jemu uloženú povinnosť, prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, alebo vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého nepatrila vôbec alebo v poskytovanej výške; to platí najmä vtedy, keď nesplnil ohlasovaciu povinnosť, dávku vylákal alebo zamlčal niektorú rozhodnú skutočnosť.

Zo spisov vyplýva, že rozhodnutím odporkyne z 3. decembra 2002 bol maloletému P. Š. priznaný sirotský dôchodok po nebohej matke s účinnosťou od 16. septembra 2002. Rozhodnutím Okresného úradu v Hlohovci bolo vyhovené žiadosti matky maloletého o zmenu priezviska maloletého P. Š., narodeného 31. marca 1992 na K. (priezvisko navrhovateľa).

Z rozhodnutia odboru sociálnych vecí Okresného úradu v Hlohovci z 8. októbra 2002 číslo 2002/10418 možno zistiť, že maloletému P. K., bol po smrti matky ustanovený navrhovateľ ako osobitný príjemca sirotského dôchodku.

Rozsudkom Okresného súdu v Trnave z 21. februára 2003, č. k. 16 Ne 4/03-18, sa maloletý P. K., narodený 31. marca 1992, syn nebohej A. K. rodenej P. zomrelej 16. septembra 2002 a P. Š., narodeného 5. júna 1966 stal osvojencom navrhovateľa. Vo výroku tohto rozsudku bolo tiež uvedené, že osvojenec sa zapíše v knihe narodení Okresného úradu v Trnave, zv. 175, ročník 1992, na strane 101, pod poradovým číslom 557 namiesto otca maloletého P. Š..

Z rodného listu maloletého P. K. vyplýva, že otcom maloletého je navrhovateľ a jeho matkou je A. Š. rodená P. narodená 2. októbra 1970.

Výrok právoplatného rozsudku súdu o osvojení aj obsah rodného listu sú záväzné pre účastníkov aj pre orgány verejnej moci, lebo uvedené doklady sú verejnými listinami. Ich obsah je povinná rešpektovať aj odporkyňa a ich výrokmi sa musí riadiť, a to aj v prípade, ak by uvedené doklady považovala za vecne nesprávne, alebo nezákonné, lebo platí, že sú vecne správne a zákonné až dovtedy, kým nie sú zrušené orgánom, ktorý je na takýto postup príslušný.

Odporkyňa preto nemôže navrhovateľovi vytýkať, že si nesplnil oznamovací povinnosť a neoznámil jej zánik rodičovských práv matky po rozsudku súdu o osvojení maloletého P., lebo rodičovské práva matky nezanikli.

Skutočnosť, že navrhovateľ je uvedený ako osvojiteľ v právoplatnom rozsudku súdu aj v rodnom liste mal. P. popri jeho biologickej matke, ktorej rodičovské práva rozsudkom o osvojení nezanikli, má za následok, že navrhovateľ ako osobitný príjemca nevedel, ani z okolností prípadu nemohol predpokladať, že odo dňa nezrušiteľného osvojenia mal. P. dieťa prestalo byť nezaopatreným dieťaťom, ktorému sirotsky dôchodok nepatrí, lebo k takáto skutočnosť ani nenastala. V konaní odporkyňa ani inými dôkazmi nepreukázala, že by navrhovateľ neprijímal sirotsky dôchodok na mal. P. v dobrej viere, alebo že by túto dávku vylákal zamlčaním rozhodujúcich skutočností alebo vedomým uvedením nepravdivých údajov, ale predovšetkým v konaní nerešpektovala výrok právoplatného rozsudku súdu o osvojení, ktorým rodičovské práva matky po jej smrti neboli zrušené a ani už k ich zrušeniu nemohlo dôjsť, lebo jej právna subjektivita smrťou zanikla.

Pokiaľ teda odporkyňa tvrdí, že navrhovateľ prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, alebo vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, odporkyňa toto svoje tvrdenie nedoložila žiadnym dôkazom, ale najmä nerešpektovala skutočnosť, že nárok na dávku mal. P. nezanikol jeho nezrušiteľným osvojením zo strany navrhovateľa, ale že mu nárok na sirotsky dôchodok ďalej trvá.

Keď na základe právoplatného rozhodnutia súdu bol navrhovateľ zapísaný v matrike ako otec mal. P. namiesto jeho biologického otca a ako matka zostala zapísaná naďalej nebohá A. K., nemožno prijať tvrdenie odporkyne, že mal. P. zanikol nárok na sirotsky dôchodok, a že navrhovateľ na základe týchto skutočností mal, prípadne mohol vedieť, že mal. P. je sirotsky dôchodok po nebohej matke vyplácaný neprávom.

Aj v prípade, keby sa odporkyňa domnievala, že rodičovské práva matky maloletého dieťaťa zanikli, je povinná rešpektovať výrok súdu o osvojení a nie je oprávnená svojvoľne jeho obsah nerešpektovať.

Rozhodnutie odporkyne, ktorým uložila navrhovateľovi povinnosť vrátiť sirotsky dôchodok jeho maloletého syna P., ktorý je jednostranne osirelým dieťaťom, preto nezodpovedá zákonu a súd prvého stupňa nepochybil, keď ho ako nezákonné zrušil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto odvolanie odporkyne nepovažoval za dôvodné a rozsudok Krajského súdu v Trnave ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

V novom konaní bude správny orgán viazaný právnym názorom krajského a odvolacieho súdu a na základe riadneho zistenia skutkového stavu a obstarania potrebných dôkazov vo veci znovu rozhodne, pričom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodní.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo odporkyňa v odvolacom konaní nebola úspešná a navrhovateľovi v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2009

JUDr. Elena Zavadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová